

Frączek Franciszek

Franciszek Frączek

Franciszek Frączek - „Słońcesław z Żołyni” - artysta malarz, etnograf, ludoznawca.

Urodził się 25 stycznia 1908 roku w Żołyni k. Łańcuta. Po ukończeniu szkoły ludowej w Żołyni i gimnazjum w Łańcutcie rozpoczął studia w krakowskiej Akademii Sztuk Pięknych w pracowni Władysława Jarockiego i Xawerego Dunikowskiego.

Pod wpływem Stanisława Szukalskiego wstąpił do grupy artystycznej zwanej „Szczepem Rogate Serce” i przybrał pseudonim „Słońcesław”. W 1929 roku za przynależność do tejże grupy został wydalony z uczelni. Naukę kontynuował w „Twórcowni Szukalskiego”. Od momentu wstąpienia do Szczepu aż do śmierci utożsamiał się z artystycznym credo tej grupy. Ze wszystkich uczniów Szukalskiego był najbardziej konsekwentny i najdalej poszedł w realizacji założonych przez niego haseł.

W okresie międzywojennym działał w chłopskim ruchu młodzieżowym na terenie powiatu łańcuckiego, m.in. kierował Kołem Młodzieży Wiejskiej „Wici” oraz działalnością Domu Ludowego w Żołyni.

W czasie okupacji organizował tajne nauczanie oraz współdziałał z ruchem oporu AK i BCH. Po wyzwoleniu pracował społecznie w dziedzinie propagowania kultury w małych miastach i wsiach województwa rzeszowskiego.

Był pionierem amatorskiego ruchu teatralnego na terenie powiatu łańcuckiego. Zajmował się folklorem, wygłaszał prelekcje, a także pełnił funkcję prezesa Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego w Łańcutcie. Wydał zbiór legend z okolic Łańcuta, do których wykonał również ilustracje. Od 1962 należał do Związku Polskich Artystów Plastyków, był także współzałożycielem i ideologiem grupy artystycznej „Ziemia” działającej w Rzeszowie od 1979 roku. Uprawiał rysunek, malarstwo, a także ceramikę.

Stworzył własny i niepowtarzalny styl, sztukę o rodowodzie polskim, słowiańskim. W swojej twórczości inspirację czerpał z pogańskiej historii słowiańszczyzny oraz z kultury i tradycji ludowej.

W życiu kierował się maksymą: Jeśli zgubiłeś drogę i chcesz ją odnaleźć – posłuchaj tętna ziemi. Jeśli ogłuchłeś na jej głos, szukaj go w mitach ludu. Miał liczne wystawy indywidualne oraz zbiorowe w kraju i za granicą m.in. w Nowym Jorku, Lwowie, Wilnie, Chicago, Paryżu, Poznaniu, Warszawie, Krakowie, Gdańsku i Lublinie. Otrzymał wiele nagród i wyróżnień m.in. w 1976 Złotą Odznakę ZPAP, w 1981 r. Zasłużony Działacz Kultury, w 1982 r. nagrodę Ministra Kultury i Sztuki.

Zmarł 4 lipca 2006 roku. Jego prace znajdują się w zbiorach muzeów oraz osób prywatnych w kraju i za granicą.